

ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

O'zbekiston
Milliy Pedagogika
Universiteti

No6(1)
2026

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M

AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Elektron nashr. 564 sahifa,
1-iyun, 2026-yil.

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapijanovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Wookyuu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
Abdullayeva N. Sh. – Pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
Doniyorov S. M. – “Yangi O'zbekiston” va “Pravda Vostoka” gazetalari tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (PhD)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F. O. – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Vaxobov Anvar Abdusattor o'g'li – Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent

Muassis: “Tadbirkor va ishbilarmon” MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Abdullayeva N. Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the DM Editorial Office of the newspapers “Yangi O'zbekiston” and “Pravda Vostoka”, Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Doctor of Philosophy (PhD) in Philology, Associate Professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

Vakhobov Anvar Abdusattor oglu – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Associate Professor

“Maktabgacha va maktab ta'limi” jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo'yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo'yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

“Maktabgacha va maktab ta'limi”
jurnali

26.09.2023-yildan

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti
Administratsiyasi huzuridagi Axborot
va ommaviy kommunikatsiyalar
agentligi tomonidan **№C-5669363**
reyestr raqami tartibi bo'yicha
ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

Milliy xarakter tushunchasining pedagogik va aksiologik talqini.....	10
Usmonova Muattar Bahadirjonovna	
Maktabgacha yoshdagi bolalarning o'zini o'zi anglashida muloqotning o'rni	14
Yaxshiboyeva Zuhra, Pardayeva Munisa	
Maktabgacha ta'lim tizimida sog'lom turmush tarzi ko'nikmalarini shakllantirishning zamonaviy usullari	17
Dilsora Shodmonova	
Педагогические предпосылки развития билингвизма у детей в дошкольных образовательных учреждениях	24
Истамова Нигора Азимжановна	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida neyrogimnastika texnologiyalaridan foydalanishning pedagogik asoslari.....	29
Saidova Nigora Olimovna, G'ulomova Shaxnoza Abdusalom qizi	
Jismoniy tarbiya va sport: iqtidorli yoshlarni tanlash, saralash va ularni maqsadli tayyorlashning zamonaviy yo'llari.....	32
Muxamedjanov Shovkat Muxrumovich	
Yoshlar ma'naviy-axloqiy tarbiyasida tarixiy xotira, milliy meros va qadriyatlardan foydalanishning pedagogik asoslari.....	36
Nomozov Muhammadyusuf Meyliqul o'g'li	
Sport tashkilotlarida rahbarlik qilish va boshqarish.....	40
Artikov Xayrulla Baxtiyarovich	
Formation and Development Stages of Terminology as a Scientific Discipline	44
Lola Mannobova	
Lexicographic Features of Onomastic Units in English and Uzbek Dictionaries	48
Berdiyeva Mashhura Tulqin qizi	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining qobiliyat, qiziqish va o'rganish usullarini hisobga olgan pedagogik metodlar va dars rejaları	51
Abdullaeva Gulmira, Egamberganova Yorqinoy Ollobergan qizi	
Disputning ingliz romanlaridagi pragmatik va lingvokulturologik ko'rinishlari	55
Abdumalikova Diyoraxon Rafiqjon qizi	
O'yin texnologiyalarining aqliy rivojlanishida muammolari bo'lgan bolalar ijtimoiy ko'nikmalarini rivojlantirishdagi o'rni	59
Abdunazarov Abdumutal Olimovich	
Auditoriyada va auditoriyadan tashqari jarayonda talabalar ijtimoiylashuvini rivojlantirish mexanizmlari	64
Alimova Gulrux Farhod qizi	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda kreativ fikrlashni rivojlantirishda interaktiv o'yin texnologiyalarining pedagogik imkoniyatlari	70
Axtamova Mohinur O'tkir qizi	
Oilaviy zo'ravonlikka uchragan ayollarni qo'llab-quvvatlashda mahalla va ijtimoiy xizmatlarning o'rni	74
Dumarova Gulfira Kozimbekovna, To'liqinova Muxlisaxon Jamshid qizi	
O'zbek milliy romanchiligida tarixiy haqiqat va badiiy talqin (Xayriddin Sultonning "Yaldo kechasi" romani misolida)	78
G'aybulloyeva Parvina Samandar qizi	
Aqli zaif bolalarda kommunikativ faoliyatning ontogenezdada shakllanishi	82
Hamraqulova Durdona Dilshod qizi	
Neuroeducation va Phygital Learning asosida boshlang'ich sinf o'quvchilarining kognitiv faolligini rivojlantirish metodikasi	87
Hikmatova Yulduz Nuritdinovna	

Autizm spektri buzilgan bolalarning ijtimoiy-pedagogik moslashuvining nazariy asoslari	91
<i>Shodmanxojiyeva Iroda Ne'matulla qizi</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda nutq rivojlanishini qo'llab-quvvatlashda o'yin texnikalarining roli	95
<i>Jamolova Farida Fatillo qizi</i>	
Ta'lim qardosh tillarga yo'naltirilgan mtt direktorining boshqaruv kompetentligini rivojlantirish mexanizmlari (Qoraqalpog'iston Respublikasi misolida)	98
<i>Jumagulova Gulziya Madiyarovna</i>	
Oliy ta'limda talabalarning raqamli taqdimot va ommaviy nutq ko'nikmalarini axborot texnologiyalari vositasida takomillashtirish	103
<i>Junaydullayev Oxunjon Kaxorjon o'g'li</i>	
Boshlang'ich sinf ona tili darslarida o'yin texnologiyalari orqali nutq malakalarini rivojlantirish	107
<i>Maqsuda Maxsudovna Murodova</i>	
O'zbek tilida "nur" so'zining ko'chma ma'nolari	113
<i>Maxbuba Axatova</i>	
Bo'lajak tarbiya fani o'qituvchilarini kasbiy tayyorlashda raqamli texnologiyalar va interfaol metodlardan foydalanishning o'ziga xos xususiyatlari	116
<i>Misirova Nodira Tovbayevna, Nosirova Dilfuza Sa'dullayevna</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining ingliz tilida og'zaki nutqini shakllantirishdagi qiyinchiliklar	120
<i>Nabiyeva Xilola Abdulmuratovna</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarning ma'naviy-ma'rifiy qiyofasini shakllantirishning o'ziga xos xususiyatlari... ..	123
<i>Niyozova Maftuna Normaxmat qizi</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida "Tarbiya" fanini tabiiy fanlar bilan integratsiyalash asosida ekologik tafakkurni shakllantirish.....	126
<i>Norbo'tayeva Iroda Yunusovna</i>	
Suzish vositalari yordamida talabalarning qo'l va oyoq mushaklarini rivojlantirish metodikasi	130
<i>Nosirov Sardor To'lqinjon o'g'li</i>	
Bo'lajak pedagoglarning metakognitiv kompetensiyasini rivojlantirishning didaktik imkoniyatlari	134
<i>Nosirova Ra'no Xamidovna</i>	
Dual ta'limda oliy ta'lim va maktabgacha ta'lim tashkilotlari o'rtasidagi hamkorlikning mazmuni.....	137
<i>Qoraboyeva Zohidaxon To'lanboyevna, Tursunbayeva Sevara Abdullo qizi</i>	
Maktabgacha ta'lim yoshidagi bolalar nutqida noverbal vositalarning roli.....	142
<i>Qurbanova Surayyo Tuynazar qizi, Maqsudboyeva Dilbar Olimjon qizi</i>	
Texnologiya fanini o'qitishda integrativ yondashuvning pedagogik zarurati va nazariy asoslari	146
<i>Qurbonmurotov Eldor Abdusaidovich</i>	
O'zbekistonning zamonaviy ta'lim muhitida o'zbek-rus bilingvizmi sharoitida o'quvchilar nutqining psixolingvistik xususiyatlari.....	149
<i>Qurdasheva Bonu Bexzod qizi</i>	
Xorij olimlari tadqiqotlarida prosotsial xulq-atvor namoyon bo'lishining o'rganilishi	153
<i>Rahimova Sarvinov Odilboy qizi</i>	
Musiqqa fanlarini o'qitishda inquire-based learning texnologiyasidan foydalanish metodlari.....	157
<i>Raximova Dilbar Rizakulovna</i>	
Maktab rahbarining qaror qabul qilish uslubi pedagogik jamoa ijtimoiy faolligini rivojlantirish omili sifatida..	161
<i>Raximova Maryam O'tkir qizi</i>	
Yosh sportchilarda yurak-qon tomir tizimining morfofunksional adaptatsiyasi va sportchi yuragi fenomeni..	173
<i>Alimova Nasiba Adxamovna</i>	
Mintaqaviy iqtisodiyotda turizm klasterlarini rivojlantirishning zamonaviy yo'nalishlari.....	179
<i>Kurbonova Kamola Ilxomovna</i>	
Nutq madaniyati va notiqlik san'ati	183
<i>Mamadaliyeva Lola Shailyasovna</i>	
Molekulyar fizikada klasster yondashuvi asosida masalalar yechish samaradorligini oshirish	188
<i>Mirzamuratov Baxodir Fayzullayevich</i>	
Oliy o'quv yurtlari, sport tashkilotlari va sport marketingi tashkilotlari o'rtasidagi hamkorlikning zarurati.....	192
<i>Samatov Javlonbek Abdukayumovich</i>	

Boshlang'ich sinf o'quvchilarini texnologiya darslarida turli materialdan amaliy ishlarni tashkil qilish metodikasi	195
<i>Sanakulov Xamrakul Rizakulovich, O'roqova Nigina Botirjon qizi, Xoliqulova Ozoda Shuxratovna</i>	
Modern Teaching Methods in English Language Learning.....	199
<i>Sarvinoz Abdulhakimova</i>	
Erkin Vohidov ijodining o'rganilishi	202
<i>Shahnoza Muhammadiyeva</i>	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarida nutqiy faoliyatni rivojlantirishning ilmiy-nazariy asoslari	205
<i>Shopulatova Nasiba Umirovna</i>	
Yuqori intensivlikdagi atsiklik yuklamalar ta'sirida futbolchilar organizmi funksional holatining yoshga oid xususiyatlari.....	208
<i>Shukurova Sayyora Sa'dullaevna, Kadirov Abdurashid</i>	
Talabalarda badiiy did va estetik tarbiyasini rivojlantirish pedagogik muammo sifatida	211
<i>Temirov Murodjon Anvarovich</i>	
The Role of Authentic Materials in Teaching English for Specific Purposes: Implications for Tourism Students.....	215
<i>Toshmamatova Marjona Olimjon kizi</i>	
Neyrokognitiv rivojlanish va bolalarning maktabga psixologik tayyorgarligi o'rtasidagi bog'liqlik	220
<i>Toshpo'latova Mahina Farxod qizi</i>	
Bo'lajak o'qituvchilarda terminologik tafakkurni rivojlantirishning nazariy asoslari	224
<i>Umaraliyeva Shahlo Sayfullo qizi</i>	
Artistic Pedagogy as a Basis for Developing Spiritual-Communicative Culture in Student Youth: Pedagogical Foundations	228
<i>Umarova Malika Khisabidinovna, Orifjonova Kamolabonu Kozimbek qizi</i>	
Pragmatic Competence and Cultural Adaptation in EFL Contexts: Challenges and Pedagogical Implications.....	232
<i>Veronica Khatamova</i>	
Ta'lim tojik tilida olib boriladigan maktablarda morfologiya o'qitish muammosi	236
<i>Xojiyeva Iroda Zokirjon qizi</i>	
Innovatsion yondashuv asosida "Maktabgacha yoshdagi bolalarni tabiat bilan tanishtirish" modulini o'qitish metodikasi muammo sifatida	240
<i>Zaxro Yo'ldashovna Shanasirova</i>	
Interaktiv topshiriqlar orqali boshlang'ich sinf o'quvchilarining chet tiliga bo'lgan qiziqishlarini individuallashtirish	246
<i>Nishonova Gulchehra Ravshanjon qizi</i>	
The Role of Project-Based Learning and Artificial Intelligence Technologies in Enhancing Foreign Language Students' Academic Achievement and Motivation.....	250
<i>Olimov Sh. Sh., Zaripov K. Ya.</i>	
Mechanisms for Assessing Academic Achievements in the Finnish Education System and the Possibility of their Adaptation In Schools In Uzbekistan	254
<i>Saytbekova Svetlana Saylaubaevna</i>	
Maktabgacha ta'limda bolalar bilan innovatsion texnologiyalar yordamida ekologik omillarni singdirish	257
<i>Xoldorova Mashxura G'ulomovna</i>	
Finlyandiya ta'lim tizimida o'quvchilarning o'zlashtirishini baholash mexanizmlari va ularni O'zbekiston maktablarida qo'llash istiqbollari.....	260
<i>Xudaybergenova Zuxra Isakovna</i>	
Jadidchilik harakati va uning pedagogik-ijtimoiy mohiyati hamda tamoyillari	263
<i>Yusupov Ma'mur Ma'rufovich</i>	
Проблемы нравственного воспитания личности в произведениях В. Распутина.....	269
<i>Рахимова Шахзода Равшановна</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida matematik kompetensiyalarni shakllantirishning pedagogik omillari	273
<i>Imamova Nasiba Xurramovna</i>	

Bo'lajak biologiya o'qituvchilarida tolerantlik madaniyatini rivojlantirishning pedagogik asoslari	276
<i>Xidirov Faxriddin Fozilovich</i>	
Транслингвальные практики русскоязычных мигрантов в условиях многоязычной среды	280
<i>Рахмонова Нилуфар Уткир кизи</i>	
Nutqida nuqsoni bo'lgan bolalarda leksik-grammatik komponentni diagnostika qilish metodlari	284
<i>Mamatkulova Lobar Tolibjonovna</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida o'yin texnologiyalari asosida bolalarning ta'limiy faoliyatini rivojlantirish.....	288
<i>Norqulova Ma'mura Husniddin qizi</i>	
Nutqdagi fonetik kamchiliklarning o'quv faoliyati va savodxonlikka ta'siri	293
<i>Xikmatova Saboxat Xusniddinovna</i>	
Oliy ta'limda sog'lom psixologik muhitni shakllantirish omillari	296
<i>Xusanbayeva Ziyoda Maxmutdjon qizi</i>	
Social-Psychological Factors of Increasing the Quality of Life	300
<i>Abdullaeva Ranazhon Matyakubovna</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining nutqiy ko'nikmalarini rivojlantiruvchi zamonaviy o'quv topshiriqlarini ishlab chiqishning ilmiy-metodik asoslari.....	307
<i>Abdumalikova Gulchiroy</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida tayanch hayotiy va fanga oid kompetensiyalarni shakllantirishning didaktik imkoniyatlari.....	311
<i>Adizova Nigora Baxtiyorovna, Sayfullayeva Dilnoza Amrullayevna</i>	
Oliy ta'lim muassasalarida ingliz tili darslarida madaniyatlararo kompetensiyani rivojlantirishning pedagogik shart-sharoitlari	316
<i>Azimova Maftuna Azizbekovna</i>	
Talabalarda lingvistik kompetensiyani rivojlantirishning pedagogik asoslari	321
<i>Eshbekova Dilnoza Ibraimovna</i>	
Boshlang'ich ta'lim o'quvchilarida moslashuvchanlikning psixologik xususiyatlari	324
<i>Fayziyeva Gulhayo Erkin qizi, Fatullayeva Manzura Idillo qizi</i>	
Naim Karimov talqinida Oybek badiiy tafakkurining biografik manbalari	327
<i>Jonpo'lotova Gulshoda Qobil qizi</i>	
Kurashchilarning kuch sifatini rivojlantirishda maxsus mashqlardan foydalanish	334
<i>Muxamedjanov Umidulla Fayzullayevich</i>	
Bo'lajak o'qituvchilarda axloqiy idealni shakllantirishning ijtimoiy-pedagogik asoslari	337
<i>Saidova Malika Erkin qizi</i>	
Yengil atletika texnikalarini pedagogik mahoratni rivojlantirish metodikalarida qo'llash	340
<i>Sattarov Qarshiboy Narqulovich, Mirzayev Karim Mamarasul o'g'li</i>	
Yengil atletika mashg'ulotlarida shug'ullanuvchilarning tezkorlik va chidamlilik sifatlarini rivojlantirishning innovatsion metodikasi	344
<i>Sattarov Sardor Sunnatulloevich</i>	
Innovatsion rivojlanish asosida uzluksiz ta'limning integratsiyalashgan mazmunini modellashtirish metodologiyasi.....	348
<i>Umarov Lutfillo Murodilloyevich</i>	
Milliy maktablarda rus tilini o'qitishda raqamli ta'lim resurslari va veb-saytlardan foydalanish metodikasi....	352
<i>Xolmirzayeva Munira Jahongir qizi</i>	
Педагогические основы повышения профессиональной компетентности будущих преподавателей физического воспитания высших образовательных учреждений	357
<i>Мавлянов Бахром Сангирович</i>	
Раннее выявление и мониторинг кожных заболеваний с помощью искусственного интеллекта: интегрированные архитектуры, алгоритмы и перспективы клинического внедрения	361
<i>Э. Ш. Назирова, Ш. Б. Абдусаломова</i>	
Ingliz tilida modallikni ifodalash vositalari va ularning semantik xususiyatlari	368
<i>Abdujalilova Sarvinov Rashid qizi, Abdurazzokova Mehriniso Azimjon qizi</i>	

Ona va farzand munosabatlarida etnomadaniy omillarning psixologik xususiyatlari.....	373
<i>Abdullayeva Dilbar Ubaydullayevna</i>	
O'quvchilarning gapirish ko'nikmalarini rivojlantirishda interaktiv metodlarning o'rni	378
<i>Abdurahmanov Muhammadjon G'ulomjonovich</i>	
Aralash ta'lim texnologiyalari asosida ta'lim jarayonini loyihalashning ilmiy-metodik asoslari.....	381
<i>Alibayev Sobir Xolboyevich</i>	
Formativ baholash jarayonidan foydalanib o'quvchilarning o'rganishga bo'lgan motivatsiyasini oshirish	386
<i>Amirkulova Dilnoza Zokir qizi</i>	
Bo'lajak tarbiyachilarni kasbiy-pedagogi faoliyatga tayyorlash tendensiyalari	389
<i>Artikbayeva Aziza Abror qizi</i>	
The Role of National Values in English and Uzbek Literature: a Comparative Study	392
<i>Ataniyazova Sohiba Xamidovna</i>	
Frans Kafka ijodining psixologik talqini.....	396
<i>Atayev Shukur-Ali Ayub-Aliyevich</i>	
Development of a Set of Health-Promoting Exercises for Middle-Aged Men 50-60 Years Old, Taking Into Account Physical Training	400
<i>Dehqonova Mahmuda Ortiqovna</i>	
Oliy ta'limda talabalarni jismoniy rivojlantirish metodikalari	404
<i>Imomov Asliddin Abdurazzoqovich, Sattarov Qarshiboy Narqulovich</i>	
Современные мобильные технологии: эволюция и развитие.....	408
<i>Жураев Илхом Исхокович</i>	
Bo'lajak o'qituvchilarda kongruentlik kompetensiyasini rivojlantirishning mazmuni	413
<i>Kamalova Dilobar Tairovna</i>	
Methodology for Developing Communicative Competence of Future Teachers Based on Multimedia Tools.....	418
<i>Kudratova Sultonposhsha Otabek qizi, Khalilova Mukhlisa Ulug'bek qizi, Ziyotova Umida Otabek qizi</i>	
Raqamli ta'lim muhitida ona tili darslarida matn bilan ishlashni tashkil etish.....	423
<i>Erdanova Zamira Olimovna</i>	
Milliy sport turlari orqali talaba yoshlar bilan interfaol dars jarayonini tashkil etish.....	426
<i>Mirzayev Az'am Xudaynazarovich, Sattarov Qarshiboy Narqulovich</i>	
Pedagogika bitiruvchilarining kasbiy o'zini o'zi rivojlantirishga asoslangan barqaror bandligini ta'minlash modeli.....	430
<i>Omonova Mohiniso Maqsud qizi</i>	
Boshlang'ich ta'limda fanlararo integratsiyani sun'iy intellekt asosida takomillashtirishning pedagogik imkoniyatlari.....	435
<i>Panjliyev Jo'raqul Menglimamat o'g'li</i>	
Boshlang'ich ta'limda web-kvest topshiriqlardan foydalanish.....	440
<i>Saidova Gavhar Ergashovna, Itolmasova Oygul Sabritdinovna</i>	
Developing Communicative Competence in English Language Education Through Modern Interactive Methods.....	443
<i>Sativoldieva Shoxsanam Utkir qizi</i>	
Анализ современных подходов и их недостатков к совершенствованию методов повышения пропускной способности в разветвлённых оптических сетях связи	447
<i>Киямов Рахматулло Рузиевич</i>	
Психологические механизмы профилактики противоправного поведения несовершеннолетних (на примере Республики Казахстан)	452
<i>Тайтелиева Ақтолқын Битуқызы</i>	
Professional ta'lim muassasalarida o'quvchilarning stressga bardoshlilikini rivojlantirishning pedagogik modeli	459
<i>Islamova Fotima Shamsiddinovna, Aliqulova Nilufar Jumanazar qizi</i>	
The Importance of Developing an Exercise Complex for Preparing Para Armwrestlers for Competition.....	463
<i>Karimov Faxriddin Xurramovich</i>	

Loyiha asosidagi ta'limda portfolio va baholash rubrikalari tizimi: boshlang'ich sinf o'quvchilarida kommunikativ kompetensiyani monitoring qilish.....	467
Maxmudova Zulxumor Alim qizi	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilar uchun mustaqil ta'limni tashkil etish modeli	472
Muqimova Zulxumor Ziyataliyevna	
Methods for Developing Labor Productivity Through Increasing the Physical Activity of Enterprise and Organization Employees	477
Muxametov Axmad Muxametovich	
Developing Learner Autonomy Through Peer and Self-Assessment In EFL Classrooms.....	481
Rakhmonova Nodirakhon Mukhammadjonovna	
Oilaviy muhitning bolalar shaxsiy rivojlanishiga psixologik ta'siri	488
Xidoyatova Layli To'xtasinovna, Xursanova Mashhura Bobir qizi	
Tarbiyasi og'ir o'smirlarda ijtimoiy adaptatsiya va shaxslararo munosabatlar xususiyatlari.....	493
Elov Ziyodulla Sttorovich, Muxammadiyeva Gavhar Sirojiddin qizi	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida nutq madaniyatini shakllantirishning ilmiy-nazariy masalalari va pedagogik shartlari.....	499
Nasriddinova Nasiba Alimjonovna	
Ingliz va o'zbek lug'atlarida frazeologik birliklarning berilishi va lug'atlardagi muammolar	505
Oqboyeva Zulfiya Bobonazarovna	
Gamifikatsiya texnologiyasi asosida talabalarning o'quv motivatsiyasini rivojlantirish	510
Yuldashev Sardarxon Rashitxon o'g'li, Sattarova Maftuna Ravshan qizi	
Argumentativ tuzilmalar va sintaktik modellar: aktiv/passiv konstruksiyalar va nominalizatsiya hodisasi	513
Utupova Oysapar Urazmatovna	
Yoshlarni sog'lomlashtirish jarayonida milliy va xalq o'yinlaridan foydalanishning pedagogik imkoniyatlari...	516
Axmedov Gayratjon Kosimovich	
Introduksiya sharoitida dorivor valeriana (<i>Valeriana officinalis</i> L.) ning suv rejimi, biokimyoviy tarkibi va ildiz hosildorligi	522
Xamrayev Rashid Ravshan o'g'li, Omonova Dildora Uchqun qizi	
Maktabgacha yoshdagi bolalarni savod o'rgatishga tayyorlashda zamonaviy pedagogik va raqamli texnologiyalardan foydalanishning metodik asoslari.....	527
Go'zal Qurbonova	
Shaxmat mashg'ulotlari orqali talabalarda tafakkur va qaror qabul qilish ko'nikmalarini shakllantirish	532
Kulboyev Nodirjon Salaydinovich	
Bo'lajak tarbiya fani o'qituvchilarining deontologik kompetensiyasiga oid G'arb pedagogik tafakkurining ilmiy-nazariy asoslari	535
Vaxobov Anvar Abdusattor o'g'li	
Tabiiy fanlarni o'qitishda TIMSS yondoshuvining ahamiyati.....	539
Xoldorova Shahnoza Ismatjon qizi	
Zamonaviy raqamli texnologiyalar yordamida lingvokulturologik kompetensiyani rivojlantirish	544
Barotova Gulhayo Farhod qizi	
Uy ta'limidagi imkoniyati cheklangan bolalarning ijtimoiy-psixologik moslashuvi va ta'lim sifati monitoringi tahlili.....	548
Tojimatova Gavxarxon G'ulomjonovna, Pulatova Gulnoza Murodilovna	
O'quvchilarda tarixiy tafakkurni rivojlantirishda multimedia texnologiyalarining didaktik imkoniyatlari	554
Muhammadiyev Javlon Hayitboyevich	
Muammoli ta'lim asosida o'quvchilarda geografik bilimlarni rivojlantirishning ilmiy-metodik asoslari.....	558
Yovqochev Furqat Ulug'bek o'g'li	
Geografiya ta'limida 4k ko'nikmalarini rivojlantirishning innovatsion usullari.....	561
Yuldasheva Oyjamol Davronbek qizi	

BO'LAJAK BOSHLANG'ICH SINF O'QITUVCHILAR UCHUN MUSTAQIL TA'LIMNI TASHKIL ETISH MODELI

Muqimova Zulxumor Ziyataliyevna

Farg'ona davlat universiteti Fizika-matematika fakulteti
Axborot texnologiyalari kafedrası o'qituvchisi

Annotatsiya: Mazkur maqolada bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilari uchun mustaqil ta'limni tashkil etishning nazariy va metodik asoslari ilmiy jihatdan tahlil qilingan. Unda mustaqil ta'limni zamonaviy pedagogik yondashuvlar, raqamli va bulutli texnologiyalar asosida tashkil etishning samarali modeli ishlab chiqilgan. Shuningdek, ta'lim jarayonida talabalarining o'z-o'zini boshqarish, refleksiv fikrlash, axborot bilan ishlash hamda mustaqil o'rganish kompetensiyalarini rivojlantirishga qaratilgan innovatsion metodlar yoritilgan. Taklif etilgan model oliy ta'lim muassasalarida bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining mustaqil ta'lim faoliyatini samarali tashkil etish, ularning kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirish va uzluksiz o'zini o'zi takomillashtirish ko'nikmalarini shakllantirishga xizmat qiladi.

Kalit so'zlar: mustaqil ta'lim, bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilari, ta'lim modeli, bulutli texnologiyalar, raqamli ta'lim muhiti, pedagogik metodika, innovatsion metodlar, o'z-o'zini boshqarish, refleksiv fikrlash, kasbiy kompetensiya, interfaol yondashuv.

Abstract: This article provides a scientific analysis of the theoretical and methodological foundations of organizing independent learning for future primary school teachers. It proposes an effective model for organizing independent learning based on modern pedagogical approaches, digital technologies, and cloud-based technologies. In addition, the study highlights innovative methods aimed at developing students' self-management, reflective thinking, information-processing skills, and independent learning competencies within the educational process. The proposed model is intended to effectively organize the independent learning activities of future primary school teachers in higher education institutions, enhance their professional competencies, and foster continuous self-development skills.

Key words: independent learning, future primary school teachers, educational model, cloud technologies, digital learning environment, pedagogical methodology, innovative methods, self-management, reflective thinking, professional competence, interactive approach.

Аннотация: В данной статье с научной точки зрения проанализированы теоретические и методические основы организации самостоятельного обучения будущих учителей начальных классов. Разработана эффективная модель организации самостоятельного обучения на основе современных педагогических подходов, цифровых и облачных технологий. Кроме того, освещены инновационные методы, направленные на развитие у студентов навыков самоуправления, рефлексивного мышления, работы с информацией и самостоятельного обучения. Предложенная модель способствует эффективной организации самостоятельной учебной деятельности будущих учителей начальных классов в высших образовательных учреждениях, развитию их профессиональных компетенций и формированию навыков непрерывного саморазвития.

Ключевые слова: самостоятельное обучение, будущие учителя начальных классов, образовательная модель, облачные технологии, цифровая образовательная среда, педагогическая методика, инновационные методы, самоуправление, рефлексивное мышление, профессиональная компетенция, интерактивный подход.

KIRISH

Zamonaviy ta'lim jarayonida mustaqil ta'limni samarali tashkil etish masalasi oliy ta'lim tizimining ustuvor yo'nalishlaridan biri sifatida e'tirof etilmoqda. Ayniqsa, raqamli transformatsiya sharoitida bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarini tayyorlash jarayonida ularning mustaqil o'rganish, o'z bilimlarini chuqurlashtirish va uzluksiz yangilab borish kompetensiyalarini rivojlantirish muhim ahamiyat kasb etadi. Bugungi kunda ta'lim tizimida innovatsion fikrlovchi, tashabbuskor va kasbiy mas'uliyatga ega pedagoglarni tayyorlash zarurati ortib borayotgani mustaqil ta'limni samarali tashkil etishning yangi yondashuvlarini ishlab chiqishni taqozo etmoqda. Shu

nuqtai nazardan, bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining mustaqil ta'lim faoliyatini tizimli tashkil etish, ularning refleksiv fikrlash, o'z-o'zini boshqarish hamda axborot bilan ishlash ko'nikmalarini rivojlantirish dolzarb pedagogik vazifalardan biri hisoblanadi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

O'zbekiston Respublikasining "Ta'lim to'g'risida"gi Qonuni¹, "Yoshlarga oid davlat siyosati to'g'risida"gi Qonuni, shuningdek, Prezidentning "Oliy ta'lim tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasi" da talabalarning mustaqil o'quv faoliyatini samarali yo'lga qo'yish, zamonaviy raqamli texnologiyalar asosida bilim olish imkoniyatlarini kengaytirish hamda shaxsiy ta'lim trayektoriyasini shakllantirish zarurligi alohida ta'kidlangan. Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarini tayyorlash jarayonida mustaqil ta'lim nafaqat o'quv faoliyatining ajralmas qismi, balki ularning kasbiy kompetensiyalarini shakllantiruvchi muhim omil sifatida ham qaraladi.

Zamonaviy pedagog samarali faoliyat yuritishi uchun u mustaqil ravishda bilimlarni tahlil qilish, ta'lim jarayonlarini loyihalash, axborot resurslari bilan ishlash hamda ilmiy-pedagogik izlanishlar olib borish ko'nikmalariga ega bo'lishi zarur. Shu bois mustaqil ta'limni tashkil etish jarayonini tizimli yondashuv asosida modellashtirish bugungi kunning dolzarb pedagogik vazifalaridan biri hisoblanadi.

So'nggi yillarda raqamli ta'lim vositalari, elektron platformalar, bulutli texnologiyalar hamda sun'iy intellektga asoslangan o'quv dasturlarining jadal rivojlanishi mustaqil ta'lim samaradorligini oshirishda muhim ahamiyat kasb etmoqda. Bu esa bo'lajak o'qituvchilarni tayyorlashda shaxsga yo'naltirilgan yondashuvni kuchaytirish, refleksiv fikrlash, tahliliy tafakkur hamda ijodiy yondashuvni shakllantirish uchun keng imkoniyatlar yaratadi.

Mazkur maqolada bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilari uchun mustaqil ta'limni tashkil etishning ilmiy-nazariy asoslari, metodik yondashuvlari hamda amaliy modelini ishlab chiqish masalalari yoritiladi. Shuningdek, ta'lim jarayonida talabalarning o'z-o'zini boshqarish faoliyatini rivojlantirish, ularni mustaqil bilim olishga undovchi motivatsion omillar va samarali pedagogik shart-sharoitlar tahlil qilinadi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining kasbiy tayyorgarligida mustaqil ta'limni samarali tashkil etish ularning kasbiy kompetensiyalari, pedagogik faoliyatga moslashuvchanligi hamda innovatsion fikrlash salohiyatini belgilovchi muhim omillardan biridir. So'nggi yillarda O'zbekiston oliy ta'lim tizimida kompetensiyaga yo'naltirilgan yondashuv asosida o'quv jarayonini modernizatsiya qilish ishlari keng ko'lamda amalga oshirilmog'da. Ushbu jarayonda mustaqil ta'lim talabani o'quv faoliyatidagi markaziy komponentga aylanib, uning kasbiy shakllanishida muhim o'rin egallamoqda. Mustaqil ta'lim talabani tashabbuskorligi, ichki motivatsiyasi va o'z-o'zini rivojlantirishga yo'naltirilgan o'quv faoliyatidir. Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarini tayyorlash jarayonida bunday faoliyat ularga pedagogik bilimlarni chuqur o'zlashtirish, tahliliy va refleksiv fikrlashni rivojlantirish, ta'lim jarayonlarini mustaqil loyihalash hamda o'quv faoliyatini samarali tashkil etish ko'nikmalarini shakllantirish imkonini beradi. Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, oliy ta'lim tizimida mustaqil ta'limning ulushi o'quv yuklamasining sezilarli qismini tashkil etadi. Bu esa ushbu jarayonni ilmiy asosda modellashtirish va tizimli boshqarishni taqozo etadi.

Amaliy tahlillar shuni ko'rsatadiki, oliy ta'lim muassasalarida bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilari uchun mustaqil ta'limni samarali tashkil etish jarayonida qator muammolar mavjud. Xususan:

- mustaqil ta'lim faoliyatini baholash mezonlari yetarli darajada aniqlashtirilmagan va tizimlashtirilmagan;
- talabalarda mustaqil o'rganishga bo'lgan motivatsiya hamda o'z-o'zini nazorat qilish va baholash ko'nikmalari to'liq shakllanmagan;
- raqamli ta'lim resurslari va bulutli texnologiyalardan foydalanish samaradorligi past darajada qolmoqda;
- mustaqil ta'limni tashkil etishda individual o'quv trayektoriyalarini (learning trajectory) ishlab chiqish amaliyoti yetarli darajada yo'lga qo'yilmagan;
- o'qituvchilarning aksariyatida masofaviy va mustaqil ta'limni tashkil etish metodikasi bo'yicha amaliy tajriba yetishmaydi.

Mazkur muammolar bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining mustaqil ta'lim faoliyatini samarali tashkil etish va ularning kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirish jarayoniga salbiy ta'sir ko'rsatmoqda hamda ushbu yo'nalishda ilmiy asoslangan yondashuvlar va samarali metodik modellarni ishlab chiqishni talab etadi.

Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilari uchun mustaqil ta'lim modelini ishlab chiqishda bir qator didaktik va metodik tamoyillar ustuvor yo'nalish sifatida belgilanishi zarur.

1 <https://lex.uz/docs/-5013007>

Xususan:

- shaxsga yo'naltirilgan yondashuv – ta'lim jarayonini talabning individual xususiyatlari, qiziqishlari va o'quv ehtiyojlari asosida tashkil etish;
- faol ta'lim tamoyili – mustaqil izlanish, muammoli vaziyatlarni hal etish va amaliy faoliyat orqali bilimlarni egallashni ta'minlash;
- raqamli integratsiya – bulutli texnologiyalar, elektron kutubxonalar, onlayn platformalar va virtual ta'lim muhitlaridan samarali foydalanish;
- refleksiv tahlil – talabning o'z o'quv faoliyatini baholay olishi, o'z-o'zini rivojlantirish strategiyasini shakllantirishi va ta'lim natijalarini tahlil qilish ko'nikmalarini rivojlantirish.

Mazkur tamoyillar asosida tashkil etilgan mustaqil ta'lim modeli bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirish, ularning mustaqil o'rganish faoliyatini faollashtirish hamda zamonaviy raqamli ta'lim muhitida samarali faoliyat yuritishiga xizmat qiladi. Mustaqil ta'lim modelini ishlab chiqishda John Dewey, Albert Bandura, Benjamin Bloom hamda Malcolm Knowlesning o'z-o'zini o'qitish va ta'lim nazariyalari metodologik asos sifatida qabul qilindi. Ushbu nazariy yondashuvlar ta'lim jarayonida talabning faol subyekt sifatidagi rolini kuchaytirish, uning mustaqil o'rganish faoliyatini rivojlantirish hamda bilimlarni amaliyot bilan uyg'unlashtirish imkonini beradi.

Tahlil natijalariga ko'ra, bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilari uchun mustaqil ta'limni samarali tashkil etish modeli o'zaro uzviy bog'langan quyidagi asosiy komponentlardan iborat bo'lishi lozim:

1. **Motivatsion blok** – talabalarda mustaqil o'rganishga bo'lgan ichki ehtiyoj va ijobiy motivatsiyani shakllantirish, ularni o'z-o'zini rivojlantirishga yo'naltirish;
2. **Mazmuniy blok** – pedagogik fanlar doirasida mustaqil bajariladigan topshiriqlar, muammoli vaziyatlar, keyslar hamda loyiha faoliyati tizimini ishlab chiqish;
3. **Texnologik blok** – bulutli texnologiyalar va raqamli ta'lim platformalari (Moodle, Google Classroom, Coursera va boshqalar) asosida o'quv jarayonini tashkil etish va avtomatlashtirish;
4. **Nazorat-refleksiv blok** – talabalarining mustaqil ta'lim faoliyatini baholash, o'z-o'zini nazorat qilish, natijalarni monitoring qilish hamda refleksiv tahlilni amalga oshirish tizimi.

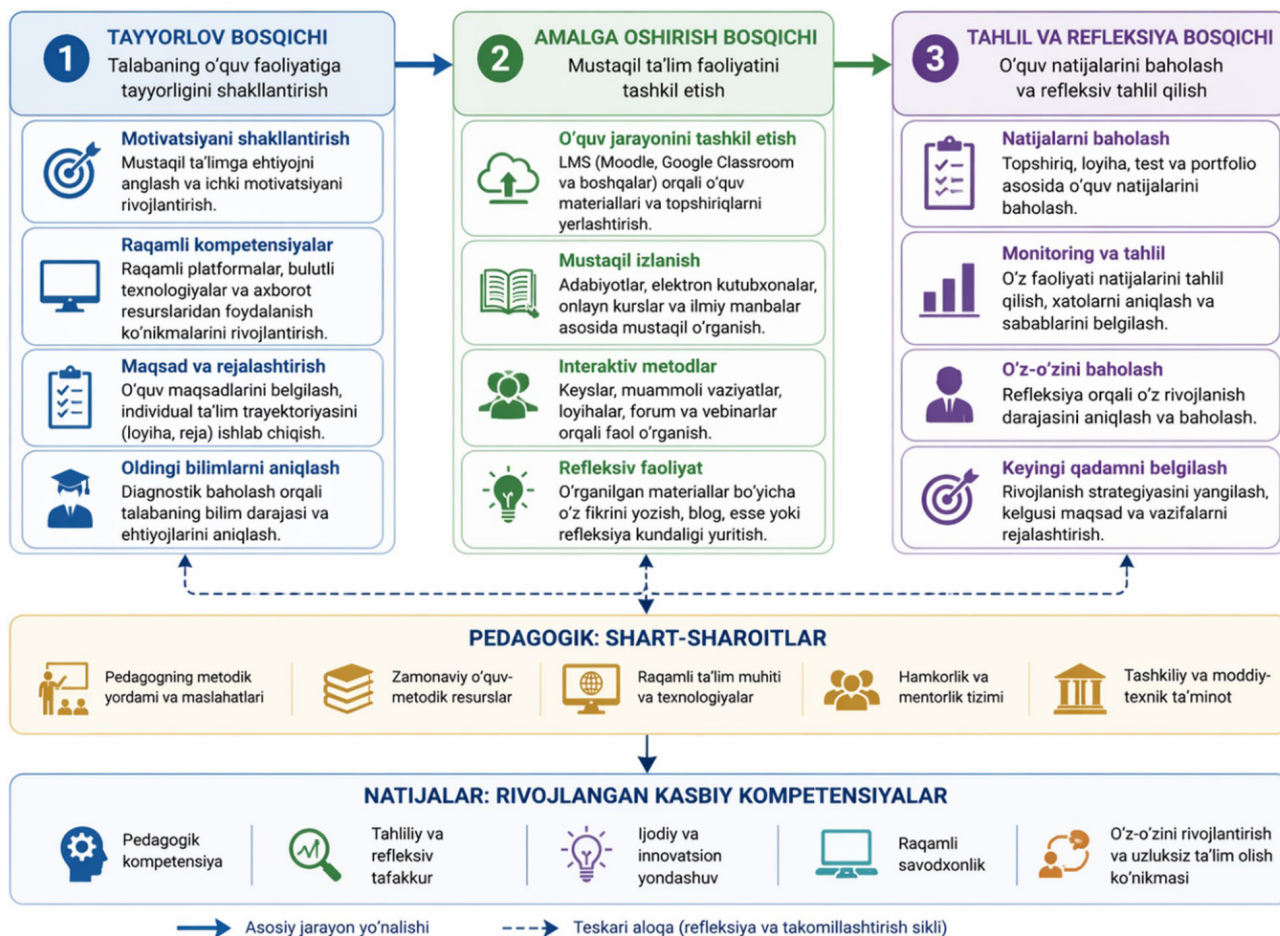
Xalqaro tajriba shuni ko'rsatadiki, Germaniya, Janubiy Koreya va Finlyandiya kabi rivojlangan davlatlarning oliy ta'lim tizimlarida mustaqil ta'limni modulli-kredit tizimi asosida tashkil etish yuqori samaradorlikka erishish imkonini bermoqda. Ushbu yondashuvda talabalar o'quv yuklamasining muhim qismi mustaqil o'rganishga yo'naltiriladi hamda ta'lim natijalari portfolio, loyihaviy ishlar va refleksiv baholash mexanizmlari orqali aniqlanadi. Xususan, Janubiy Koreya universitetlarida talabning o'quv yuklamasining katta qismi mustaqil ta'limga ajratilib, bu jarayon talabning individual rivojlanish trayektoriyasini shakllantirishga xizmat qiladi.

O'zbekiston oliy ta'lim tizimida ham mustaqil ta'limni takomillashtirishga qaratilgan islohotlar izchil amalga oshirilmoqda. Biroq, bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilari uchun mustaqil ta'limni tashkil etish va modellashtirishning yagona ilmiy-metodik asoslari hali to'liq shakllanmagan. Shu nuqtai nazardan, mustaqil ta'limni tizimli yondashuv asosida tashkil etish, talabalarining o'z-o'zini o'qitish faoliyatini rivojlantirish hamda ularning raqamli ta'lim muhitida samarali o'zlashtirishini ta'minlovchi modelni ishlab chiqish muhim ahamiyat kasb etadi.

Mazkur model bo'lajak pedagog mutaxassislarning mustaqil ta'lim faoliyatini tizimli tashkil etishga yo'naltirilgan bo'lib, unda tayyorlov, amalga oshirish va refleksiya bosqichlari o'zaro uzviy bog'langan holda qaraladi. Modelning asosiy mohiyati talabning o'quv jarayonidagi passiv ishtirokchidan faol subyektga aylanishini ta'minlashdan iborat. Natijada talabalarda mustaqil fikrlash, muammolarni hal etish va o'z bilimini boshqarish ko'nikmalari shakllanadi. Modelning metodik ahamiyati shundaki, u mustaqil ta'limni raqamli va bulutli texnologiyalar asosida tashkil etish imkonini beradi. Bu esa o'quv jarayonining moslashuvchanligini, ochiqligini va individual yo'naltirilganligini ta'minlaydi. Kutilayotgan natija sifatida talabalarining raqamli savodxonligi, axborot bilan ishlash madaniyati va zamonaviy pedagogik vositalardan foydalanish kompetensiyalari rivojlanadi. Mazkur modelning mazmuni talabalarda motivatsiya, bilim, amaliy faoliyat va refleksiv tahlil kabi komponentlarni kompleks rivojlantirishga qaratilgan. Ayniqsa, refleksiv bosqich orqali talabning o'z faoliyatini baholashi va xatolari ustida ishlashi ta'minlanadi. Bu esa o'z-o'zini rivojlantirish va uzluksiz ta'lim olish ko'nikmalarini shakllantirishga xizmat qiladi. Model asosida tashkil etilgan mustaqil ta'lim jarayoni interaktiv metodlar va amaliy topshiriqlar orqali boyitiladi. Bu esa talabalarining faolligini oshirib, ularni real pedagogik vaziyatlarga tayyorlaydi. Natijada bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarida tahliliy tafakkur, ijodiy yondashuv va pedagogik qaror qabul qilish kompetensiyalari shakllanadi.

**BO'LAJAK PEDAGOG MUTAXASSISLAR UCHUN
MUSTAQIL TA'LIMNI TASHKIL ETISH MODEL**

1-rasm: Bo'lajak pedagoglar uchun mustaqil ta'limni tashkil etish modeli

Modelning yana bir muhim jihati o'quv jarayonini individuallashtirish imkoniyatidir. Har bir talaba o'zining o'quv trayektoriyasini belgilash orqali bilimlarni o'zlashtirishda yuqori natijalarga erishadi. Bu esa ta'lim samaradorligini oshirish bilan birga, talabalarning kasbiy tayyorgarligini yanada mustahkamlaydi. Umuman olganda, mazkur model bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirish, ularning mustaqil ta'lim faoliyatini samarali tashkil etish va raqamli ta'lim muhitida muvaffaqiyatli faoliyat yuritishiga xizmat qiladi. Kutilayotgan natijalar qatoriga yuqori darajadagi pedagogik kompetensiya, refleksiv fikrlash, raqamli savodxonlik va uzluksiz o'zini o'zi rivojlantirish qobiliyatining shakllanishi kiradi.

XULOSA

O'tkazilgan ilmiy tahlillar, nazariy asoslar hamda ishlab chiqilgan model natijalari shuni ko'rsatadiki, bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilari uchun mustaqil ta'limni samarali tashkil etish ta'lim sifatini oshirishda, ularning kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirishda hamda zamonaviy ta'lim muhitida raqobatbardosh pedagog kadrlarni shakllantirishda muhim ahamiyat kasb etadi. Taklif etilgan modelning asosiy ustunligi shundaki, u talabalarning individual xususiyatlari va imkoniyatlarini hisobga olgan holda o'z-o'zini boshqaruvchi, mustaqil fikrlovchi, tahliliy va refleksiv yondashuvga ega bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarini tayyorlashni ta'minlaydi.

Ilmiy tahlillar asosida quyidagi xulosalarga kelindi:

Mustaqil ta'limni tashkil etish modeli talabanning o'quv jarayonidagi faol subyekt sifatidagi rolini kuchaytiradi. Bunda o'qituvchi boshqaruvchi emas, balki yo'naltiruvchi, fasilitator va metodik ko'mak beruvchi sifatida faoliyat yuritadi. Modelda mustaqil ta'lim motivatsiya, maqsadni belgilash, raqamli ta'lim muhiti, amaliy faoliyat va refleksiya bosqichlari orqali izchil tashkil etiladi. Ushbu bosqichlarning tizimli integratsiyasi ta'lim samaradorligini sezilarli darajada oshiradi.

Mustaqil ta'lim jarayoniga raqamli va bulutli texnologiyalarni (onlayn platformalar, virtual muhitlar, sun'iy intellektga asoslangan vositalar, elektron kutubxonalar) integratsiyalash talabalarning o'quv faolligini oshiradi hamda ularda mustaqil tahliliy fikrlash va axborot bilan samarali ishlash ko'nikmalarini shakllantiradi.

Model talabalarda refleksiv tafakkurni rivojlantirishga xizmat qiladi, ya'ni ular o'z bilim va ko'nikmalarini baholash, o'z faoliyatiga tanqidiy yondashish hamda o'z-o'zini rivojlantirish strategiyalarini ishlab chiqish imkoniyatiga ega bo'ladilar. Tizimli yondashuv asosida ishlab chiqilgan mazkur model bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining amaliy pedagogik ko'nikmalarini, innovatsion fikrlash qobiliyatini hamda ijodiy mustaqilligini rivojlantirishga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. O'zbekiston Respublikasining "Ta'lim to'g'risida"gi Qonuni. – Toshkent: Adolat, 2020. <https://lex.uz/docs/-5013007>
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Raqamli O'zbekiston – 2030" strategiyasini tasdiqlash to'g'risida"gi PF-6079-son Farmoni. – Toshkent, 2020-yil 5-oktabr. <https://lex.uz/docs/-5030957>
3. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Oliy ta'lim tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasi to'g'risida"gi PQ-5847-son qarori. – Toshkent, 2019-yil 8-oktabr. <https://lex.uz/docs/-4545884>
4. Alimov R. Bulutli texnologiyalar va ta'lim jarayonini raqamlashtirishning nazariy asoslari. – Toshkent: Innovatsion rivojlanish nashriyoti, 2023. – 156 b.
5. Tursunov M., Xolmatova S. Mustaqil ta'lim faoliyatini boshqarishda raqamli texnologiyalardan foydalanish imkoniyatlari // O'zbekiston pedagogik axborotnomasi. – 2022. – № 3. – B. 45-52.
6. Xolmuminov B. Kasbiy ta'limda talabalarning mustaqil ta'lim faoliyatini rivojlantirishning metodik asoslari. – Toshkent: TDPU nashriyoti, 2021. – 124 b.
7. Hasanov A. Raqamli pedagogika: nazariya va amaliyot. – Toshkent: Fan va texnologiya, 2022. – 180 b.
8. G'ulomov S.S., Yusupov M.M. Ta'lim jarayonida innovatsion texnologiyalarni qo'llash asoslari. – Toshkent: Iqtisodiyot, 2021. – 172 b.
9. Musayeva Z. Oliy ta'limda mustaqil ta'limni tashkil etishning zamonaviy shakllari // Pedagogika va psixologiya jurnali. – 2023. – № 2. – B. 88-96.
10. Johnson D.W., Johnson R.T. Learning Together and Alone: Cooperative, Competitive, and Individualistic Learning. – Boston: Allyn & Bacon, 2021.
11. Bandura A. Social Learning Theory. – Englewood Cliffs: Prentice-Hall, 2021.
12. UNESCO. Education for Sustainable Development Goals: Learning Objectives. – Paris: UNESCO Publishing, 2022.
13. Vygotsky L.S. Mind in Society: The Development of Higher Psychological Processes. – Cambridge: Harvard University Press, 2020.

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
  - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
  - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
  - 13.00.03 Maxsus pedagogika
  - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
  - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
  - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
  - 13.00.07 Ta'limda menejment
  - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
  - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
  - 07.00.00 Tarix fanlari
  - 19.00.00 Psixologiya fanlari
  - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
  - 02.00.00 Kimyo fanlari
  - 03.00.00 Biologiya fanlari
  - 09.00.00 Falsafa fanlari
  - 10.00.00 Filologiya fanlari
  - 11.00.00 Geografiya fanlari

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2026. №6(1)

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzirimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.